

Broken

Foto: Non Stop Entertainment

Broken är en film som med 11-åriga Skunks ögon skildrar hur det är att växa upp och lämna den trygga barndomen. Om att upptäcka en problematisk vuxenvärld och att överleva det kaos som uppstår när man ser världen med nya ögon.

Rekommenderad från åk 7

EN FILMHANDLEDNING AV EVA WESTERGREN

Filmens handling

11-åriga Skunk bor med sin pappa Archie, som är advokat och sin storebror Jed i ett hus på en återvändsgata i norra London. De två grannhus som gränsar till Skunks innehåller familjer som båda skiljer sig ganska mycket från Skunks egen. Filmens berättelse kretsar kring de tre husen som ligger på en gata som ser trevlig ut på utsidan, men där vi med Skunks ögon får se de spänningar och det våld som lurar under ytan. En serie lögner, missförstånd och oöverlagda handlingar leder till många

oförlåtliga och smärtsamma händelser.

Kedjan börjar med att Bob Oswald, far till tre odrägliga tonårsdöttrar, attackerar den lätt förståndshandikappade pojken Rick i det andra grannhuset. Han slår ner honom och lämnar honom blodig på trottoaren. Anledningen är att en av hans döttrar ljugit om att Rick utsatt henne för våldtäkt. Rick blir bortförd av polisen och det är med Skunks ögon vi ser vad som händer.

Händelsen leder till misstänksamhet mellan grannar-

na där Archie försöker inta en medlande roll som bara leder till mer problem.

Skunk som tror alla om gott upplever plötsligt livets grymhet och orättvisor när hon bevittnar miss-handeln av Rick.

Själv vill Skunk göra tonårsrevolt men vill samtidigt inte göra sin pappa orolig. Hon lider sedan barndomen av svår diabetes vilket är en orsak till pappans oro. Skunk vill också gärna bli förälskad och träffar den jämnåriga Dillon som avgudar henne. Samtidigt är hon attraherad av Mike, hennes lärare som är tillsammans med familjens barnflicka Kasia. När Kasia gör slut med Mike blir Skunk besviken. Han har varit en stor del av familjens vardag. Kasia och Archie inleder sedan en relation.

Medan Skunk gör ett mer blygsamt uppror använder tjejrna Oswald i grannhuset sex, våld och lögnery som ångestdämpande medicin. Skunk skall snart börja högstadiet där de tre systerarna Oswald regerar. De terroriserar också Rick. Skunk är den enda som är god vän med den snälle Rick och behandlar honom med respekt.

Parallellt berättas om de olika familjeödena där Skunk som den centrala figuren blir den sammanhållande länken. För Skunk blir sommarlovet innan hon skall börja i sin nya skola en tid då hennes oskuldsfulla syn på omvärlden förändras. Det är en färd från en trygg barndom in i en mer komplicerad vuxenvärld, men i de problematiska familjerelationer som skildras finns Skunks optimism och öppna sinne som en motkraft. I den spirande kärleken till grannpojken Dillon finns också ett hopp om vänskap och tillit i en värld som blir alltmer otrygg.

Omvärlden som Skunk ser den

I filmen får vi möta Skunk när hon förlorar barndomens oskuldsfullhet. Skunk är en person som är nyfiken och positiv, och som reagerar starkt på orättvisor hon möter. Skunk och Archie har ett varmt och förtroendefullt förhållande och hon har varit varmt omhändertagen av sin far. Skunks värld har hittills varit trygg men nu tycks den

invaderad av kunskaper om vuxenvärlden som hon inte vill ha men ändå mer eller mindre tvingas att ta till sig. Även om hon är älskad drabbas Skunk av svek. Hon känner sig sårad, övergiven och förrådd. Det sätt som Archie behandlar Skunk på sedan han blivit tillsammans med Kasia blir en smärtsam upplevelse och en insikt om vad det innebär att bli vuxen. Plötsligt upptäcker Skunk att det finns brister som hon inte tidigare sett.

Att det är med Skunks ögon som vi ser på omvärlden förstärks av att de inledande scenerna är tagna ur Skunks ögonhöjd och de vuxnas huvuden är avskurna i överkanten av bilden. När vi kommer längre in i filmen förflyttar sig kameran uppåt och signalerar att Skunk gör sitt inträde i vuxenvärlden. Filmen korsklipper mellan scener som håller på att avslutas och som just skall börja.

Det skapar ibland en drömlig kvalitet som gör att det känns som en samling minnen som ibland överlappar varandra, och som handlar om den tid det tar för Skunk att förvandlas från barn till vuxen. Skunks sätt att se på världen överförs till publiken genom att vissa händelser sker samtidigt där publiken får dra sina egna slutsatser och där vi först senare får en förklaring.

Scenografin/miljön är hård men bilderna är ändå fyllda av Skunks barnsliga förundran. Skrotupplaget dit Skunk går för att möta Dillon har ett varmt ljus som skildrar hur Skunk ser det. En plats fylld av trasiga saker som Skunk ändå kan se skönheten i. Filmen har en både poetisk och impressionistisk ton som fångar omvärlden vartefter Skunk upptäcker den.

- Att det är Skunk som är filmens centralgestalt accentueras också genom hennes centrala placering i bilderna och i hennes röda kläder som står ut gentemot omgivningen. Vilka signaler ger hennes röda kläder? Hur uppfattar vi Skunk i början av filmen? Vilka egenskaper har hon? Hur förstärks hennes karaktär genom det sätt hon rör sig på? På vilket sätt skiljer sig Skunk från systrarna Oswald? Vilken betydelse har den gamla husvagnen dit Skunk och Jed söker sig och där Skunk träffar Dillon? Varför söker sig Skunk dit? Vad representerar den platsen för henne?

Från barn till vuxen

Filmen handlar inte i första hand om grannrelationer utan är en berättelse om en ung flicka och den styrka och begåvning som behövs för att överleva förflyttningen från barndomens värld in i vuxenlivet i en tillvaro som blir alltmer komplicerad. I filmens inledning möter vi Skunk som en ömtålig nyfödd baby. Skunk föds med diabetes, ett handikapp som gjort henne extra ömtålig men också känslig för andras lidande. Hon är både fördomsfri och har ett stort hjärta vilket skildras bland annat i vänskapen med Rick.

Att bli vuxen handlar för Skunk också om att upptäcka vilken stark drivkraft förälskelse och kärlek är. Förälskelser i Dillon, svärmeriet för läraren Mick, upptäckten av pappans och Kasias förhållande. Allt fyller Skunk med olika känslor som ibland skapar kaos.

Relationen till pappan förändras när hon förstår att han har ett förhållande med barnflickan Kasia. Trots att Archie lyssnar på Skunk och gör allt för att hålla ihop familjen, gör relationen till Kasia att han inte visar Skunk lika mycket uppmärksamhet som tidigare. Kasias och pappans relation gör Skunk förvirrad. Hon inser att kärleken inte bara är rosenröd och romantisk. Att vuxna också är människor som inte klarar av allt.

- Beskriv Skunks och Archies relation. I vilka scener kan man se deras förtrolighet? Hur reagerar Skunk när hon står och tjuvlyssnar och förstår att Archie och

Kaisa har en relation? Vilka konsekvenser av deras förhållande är det som hon är rädd för för egen del?

- I skarp kontrast till de vuxnas komplicerade kärleksrelationer står scenen när Skunk första gången träffar Dillon ensam i husvagnen. Hur visar de intresse, rädsla, osäkerhet, förälskelse inför varandra? Vem är det som tar initiativet?
- Hur reagerar Skunk när Dillon berättar att han skall flytta? Vart tar hon vägen när hon inte längre har Dillon att gå till? Vad har Skunk på sig i de avslutande scenerna? Hur kan vi se att hon har förändrats?

I filmen finns en dröm som pappan berättar. Den handlar om hur framtiden kommer att se ut för Skunk, och som han drömmer när han väntar på att Skunk skall födas. Han väcks av att mamman säger "hon är här". En berättelse som Skunk vill höra gång på gång.

- Med vilka bilder illustreras drömmen? Hur föreställer vi oss att Skunk kommer att vara som vuxen? På vilket sätt är pappans berättelse en bild av det starka band som finns mellan honom och Skunk?
- Vad är det som får Skunk att välja att återvända till livet i den drömsekvens i filmens slut när hon svävar mellan liv och död?

Att gå sönder

Filmen skildrar en villaförort i norra London och beskriver tre grannfamiljer med olika problem, där något är trasigt. Scenografin tar sin utgångspunkt i tre hus med olika innehåll och olika rollkaraktärer. Husen ligger symboliskt vid en återvändsgata. Avskalade tablåer förtydligar de olika familjernas roller i berättelsen. Mot den karga förortsmiljön med en bilskrot som närmaste granne står det varma fotot.

Filmen ställer också frågor kring vad som gör människor trasiga. Den berättar framlänges och baklänges hur lögnar, skvaller och misstänksamhet gör att radhusområdet trasas sönder. Filmen speglar verkliga händelser och visar hur varje liten handling kan påverka skeendet. Vi får se konsekvenserna av de val de olika personerna gör. För Skunks del innebär det som händer att glädjen av att vara barn blandas med bilden av ett samhälle där man också är sårbar.

- Beskriv de olika familjerna; Bob Oswald med sina tre tonårsdöttrar, familjen Buckley med sin handikappade son Rick, Archie med sonen Jed, dottern Skunk och barnflickan Kasia. Hur skiljer sig de olika familjerna åt? På vilket sätt skildrar filmen de olika familjernas förhållningssätt? Vilka konsekvenser får det för det som händer i filmen?
- När människorna drabbas av sina handlingar skildras det ibland med detaljer som avslöjas med kamerans närbilder. Filmens sätt att berätta förstärker känslan av en annalkande katastrof. Vad är det som skapar den känslan; ljud, foto, miljöer? Beskriv vad som skiljer de olika husen åt vad gäller scenografi, möbler, färger och känslomässigt innehåll.
- Vad betyder valet av spelplats för berättelsen? Varför har man valt en återvändsgata med tre hus med helt olika innehåll?

Under ytan

De grannar vi möter i filmen är lika splittrade som sam-

hället de lever i och representerar olika förhållningssätt. Karaktärerna försöker få ordning på sina liv men har alla sina egna bördor och har svårt att kommunicera. Filmen handlar om dramatiken i vardagen och visar på orsak och verkan i till synes tillfälliga händelser. Filmen skapar en värld där det under ytan av ett bekvämt förortsliv ibland händer hemska saker. Där barnen alla är påverkade av de vuxnas problem och också av sina egna problem med att växa upp.

När Mr. Oswalds dotter anklagar Rick för våldtäkt blir Rick misshandlad av Mr. Oswald och bortförd av polisen. Händelsen leder till en öppen konflikt mellan grannarna där alla aggressioner kommer i dagen och där Skunks pappa förgäves försöker medla. Archie är en person som tror på lag och ordning och på att skapa rättvisa, men efterverkningarna av Mr. Oswalds våld leder till ett destruktivt gräl som är omöjligt att reparera. Det finns heller inga lösningar, inga trådar som löses upp som kan ge publiken tillfredsställelsen av att rättvisa har skipats.

- De handlingar vi ser tvingar oss till egna reflektioner kring vad som kan vara anledningen till Mr. Oswalds aggressioner. Vad är det som gör att han går över gränsen för hur man får bete sig? Hur ser egentligen de olika familjernas liv ut innanför de stängda dörarna? Vad tror vi att det egentligen är som döljer sig inne hos familjen Oswald? Vad är det hos Rick och hans föräldrar som får både Mr. Oswald och senare även Rick att totalt tappa kontrollen? Vilka bakomliggande faktorer kan finnas till deras beteenden?

Uppfostran och föräldraroller

Filmen skildrar olika förhållningssätt till hur föräldrar kan uppfostra sina barn.

Archie vill få Skunk att känna tillit genom att lyssna och känna sig sedd, men oroar sig också och vill beskydda henne på grund av hennes diabetes. Archie är både kärleksfull och fast. Han vill skapa dialog, medla i konflikter och vill få andra att handla rationellt.

Ricks föräldrar är överbeskyddande och önskar att Ricks skall vara "normal" men kan eller vill inte se honom för den han är. De försöker skydda honom mot omvärlden av omtanke, men när Rick blir intagen på en institution efter Mr.

Oswalds misshandel vill de inte se hur labil Rick i själva verket är, vilket får katastrofala följder.

Mr. Oswald använder uppfostran som ett sätt att utöva makt och kontroll. Han är emotionellt störd och kan inte kontrollera sina aggressioner vilket gör att också hans döttrar blir likadana. De är mobbare som terroriserar sin omgivning. Skunks bror Jed varnar Skunk för hur hemskt det kommer att bli att börja i skolan där systrarna Oswald också går. Mr. Oswald är en ensamförälder som inte klarar av sin föräldraroll. Han ser sitt hem som sin borg där döttrarna är under hans beskydd och kontroll. Han är medveten om att de hela tiden testar gränser, men om någon anmärker på dem får de genast känna på hans våldsamma temperament.

- Filmen ställer frågor kring hur uppfostran påverkar barns känslor av tillit inför vuxenvärlden. Vad känner de barn vi möter i förhållande till sina föräldrar?
- *Broken* handlar om föräldrar som i grunden vill barnen väl men vars omedvetna felsteg får oanade konsekvenser. Ta fram några scener där vi kan se de olika föräldrarnas förhållningssätt. Hur har filmen förtydligat deras karaktärer genom deras kläder, sätt att tala och röra sig? Vad är det som får Ricks pappa att känna sig rädd inför Mr. Oswald?

- Det vi kan se är hur kärleken också kan styras av stolthet, ilska och förtvivlan. I det ljuset blir även Mr. Oswald begriplig i sin felriktade omtanke om sina döttrar. I vilka scener får vi se även en annan sida av Mr. Oswald som gör honom mer sympatisk?
- Diskutera kring några scener där föräldrarna kunde ha handlat annorlunda. Vad skulle de ha gjort för att händelserna skulle ha fått en annan utgång?
- Hur reagerar de olika föräldrarna på barnens sätt att protestera och revoltera?

Från bok till film

Filmen *Broken* bygger på en roman med samma namn av Daniel Clay och utgiven 2008 på Harper Collins. Clay har inspirerats av romanen *To Kill a Mockingbird* (svensk titel *Dödssynden*) av den amerikanska författaren Harper Lee. *To Kill a Mockingbird* gavs ut 1960 och skildrar ras-motsättningarna i ett litet samhälle i amerikanska södern på 30-talet sett ur den 9-åriga Scouts ögon. Boken blev en stor succé och räknas som en modern klassiker. Den filmades även 1962 i regi av Robert Mulligan med titeln *Skuggor över södern* och vann tre Oscars.

Dödssynden finns utgiven i pocket på svenska av Albert Bonniers förlag 2010.

Produktionsuppgifter

Storbritannien, 2012

Regi: Rufus Norris

Manus: Mark O'Rowe

Producenter: Tally Garner, Bill Kenwright, Dixie Linder

Klippning: Victoria Boydell

Foto: Rob Hardy

Medverkande:

Eloise Laurence—Skunk

Tim Roth—Archie

Bill Milner—Jed

Zana Majanovic—Kasia

Robert Emms—Rick

Bob Oswald: Rory Kinnear—Bob Oswald

Cilian Murphy—Mike

Längd: **91 min**

Censur: **15 år**

Svensk premiär: 2013-03-22

Distribution: Non Stop Entertainment, Box 271 34, 102 52, Stockholm, 08-400 100 00

Institutionell dvd: FilmCentrum, www.filmcentrum.se

OBS! Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution efter den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar. Via länken www.sfi.se/filmdistribution kan ni lära mer om hur ni hittar och bokar film.

Redaktion: Maria Katerine Larsson, Film i skolan, Svenska Filminstitutet, 2013

